

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		
ПРИРОДА И ДРУШТВО		
РАЗРЕД	СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА	ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА
ЧЕТВРТИ	2	72
ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА		
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Увиђање међусобне условљености и повезаности природних и друштвених процеса те активно учешће у друштвеном животу средине у којој живи. ✓ Развијање одговорног односа према властитом здрављу, љубави према природи и еколошкој свијести. ✓ Развијање самосталности, одговорности, истрајности, радозналости, уредности и прецизности у раду. ✓ Усвајање нових знања и информација која ће ученицима омогућити адекватније укључивање у друштвену средину. ✓ Упознавање ученика са људским дјелатностима у мјесту и околини; ✓ Васпитавање ученика у духу хуманих и равноправних односа међу људима; ✓ Развијање свијести о очувању и унапређењу природне и животне средине. 		
ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА		
<ul style="list-style-type: none"> - Проширивање основних знања о мјерењу времена (дан, сат/час, минут) и употреби календара. - Упознавање са основним картографским знаковима. - Стицање основних знања о карактеристикама рељефа мјеста и околине. - Усвајање вјештина орјентисања у простору и времену. - Стицање елементарних знања о завичају, широј околини и Републици Српској. - Развијање осјећаја припадности завичају. - Увиђање условљености природних појава. - Упознавање природних ресурса Републике Српске. - Упознавање са привредом Републике Српске и дјелатностима људи. - Учење о карактеристикама мјеста становања, занимањима и пословима људи. - Упознавање са животним процесима развоја биљака и животиња. - Развијање правилног односа према биљном и животињском свијету. - Уочавање међусобних односа у животињском свијету (ланац исхране). - Идентификовање различитих врста метеријала, њихових особина и промјена којима су подложни. - Стицање знања о кретањима тијала. - Упознавање средстава комуникације, врсте медија и њихових предности и мана. 		
САДРЖАЈИ ПРОГРАМА		
Ред. бр.	Теме	Оквирни број часова
1.	Оријентација у времену, простору и	12

	картографска писменост	
2.	Завичај и Република Српска	12
3.	Природни ресурси	3
4.	Дјелатност људи	15
5.	Биљке и животиње	12
6.	Материјали и кретање	9
7.	Комуникација и медији	9

ИСХОДИ УЧЕЊА И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ

Наставна тема 1: Оријентација у времену, простору и картографска писменост (12 часова)

Посебни циљеви:

Проширивање основних знања о мјерењу времена (дан, сат/час, минут) и употреби календара.

Упознавање са основним картографским знаковима.

Стицање основних знања о карактеристикама рељефа, мјеста и околине.

Усвајање вјештина оријентисања у простору и времену.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ

САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ

Ученик:

- познаје и именује дијелове дана;
- води календар временских прилика;
- именује и објашњава јединице за вријеме: сат и минут;
- идентификује секунду као мјерну јединицу за вријеме;
- упознаје појмове деценија и вијек;
- овладава употребом часовника;
- набраја називе страна свијета и учи називе споредних страна свијета;
- показује гдје Сунце излази а гдје залази, именује стране свијета;
- црта компас и адекватно обиљежава стране свијета;
- користи компас (игра се компасом);
- објашњава појмове: стајалиште, видик, хоризонт;
- говори који је датум, познаје шта све садржи један датум;
- објашњава појмове: равнодневица, краткоддневица, дугоддневица;
- овладава употребом календара;
- увиђа шта представља географска карта, упознаје њене главне одлике и дијелове;
- објашњава појмове/неке од појмова: планина, брдо, брежуљак, низија,

- Оријентација у времену
- Оријентација у простору
- Оријентација у околини
- Релјеф
- Географска карта
- Картографски знакови

<p>висораван, котлина, клисура, долина, кањон и надморска висина;</p> <ul style="list-style-type: none"> - описује изглед и показује посебности рељефа завичаја на моделу рељефа; - идентификује на карти планине, равнице, ријеке; - упознаје картографске знакове и боје. 	
--	--

Наставна тема 2: Завичај и Република Српска (12 часова)

Посебни циљеви:

Стицање елементарних знања о завичају, широј околини и Републици Српској. Развијање осјећаја припадности завичају.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - руком/прстом прати границе и показује изглед РС и БиХ на карти; - црта изглед РС и БиХ у приближном облику; - показује мјесто на карти које обиљежава његов завичај на географској карти; - обиљежава на неозначеном приказу РС мјесто гдје се налази његов град; - набраја историјске личности и значајне датуме за своје мјесто; - именује неке веће грдове у РС; - препознаје и црта заставу РС; - препознаје и пјева химну РС; - наводи становништво РС; - показује на карти планине, равнице и ријеке; - зна ознаку за језера на географској карти; - описује да постоје природна и вјештачка језера; - разликује и набраја текуће и стајаће воде; - објашњава појмове: извор, врело, поток, ријека; - именује ријеку/језеро у својој околини; - учи називе познатих планина у РС. 	<ul style="list-style-type: none"> • Република Српска • Завичај на карти Републике Српске • Обиљежја Републике Српске • Становништво Републике Српске • Градови Републике Српске • Рељеф Републике Српске • Текуће и стајаће воде Републике Српске

Наставна тема 3: Природни ресурси (3 часа)

Посебни циљеви:

Увиђање условљености природних појава.

Упознавање природних ресурса Републике Српске.	
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - описује изглед и природне љепоте мјеста у коме живи; - разликује и описује појмове: вријеме, вјетар, падавине; - објашњава појмове: елементарна непогода, клима, временска прогноза, метеоролошка станица; - користи знакове за обиљежавање временских појава, води календар природе; - упознаје улогу термометра; - описује начине одбране од елементарних непогода (суша, град, поплава); - објашњава шта су све природна богатства; - наводи природна богатства у Републици Српској (шуме, пашњаци, равнице са плодним земљиштем, руде, минерални извори, природне љепоте); - описује значај природних богатстава за живот човјека; - наводи шта од природних богатстава има његово мјесто; - зна називе националних паркова. 	<ul style="list-style-type: none"> • Временске прилике • Природна богатства
Наставна тема 4: Дјелатност људи (15 часова)	
<p>Посебни циљеви: Упознавање са привредом Републике Српске и дјелатностима људи. Учење о карактеристикама мјеста становања, занимањима и пословима људи.</p>	
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - описује занимања људи; - објашњава чиме се баве људи у његовој околини и да ли користе неке природне ресурсе; - наводи привредне гране и неке производе; - набраја гране пољопривреде; - описује начин обраде земљишта; - описује изглед житарица; - наводи разлике воћњака и винограда; - објашњава појам сточарство, фарма, лов, риболов и гајење риба у рибњацима; 	<ul style="list-style-type: none"> • Привреда и гране привреде • Пољопривреда, сточарство, земљорадња • Ратарство и повртларство • Воћарство и виноградарство • Сточарство, лов и риболов • Шумарство • Индустија и занатство • Саораћај • Трговина и туризам

<ul style="list-style-type: none"> - описује разлику између индустрије и занатства, даје примјере из своје околине; - на географској карти показује шумске предјеле у РС; - набраја значај и користи од шума; - описује зашто су значајне саобраћајне везе; - показује жељезничке саобраћајнице и путне правце на географској карти; - објашњава појам и значај туризма за РС. 	
--	--

Наставна тема 5: Биљке и животиње (12 часова)

Посебни циљеви:

Упознавање са животним процесима развоја биљака и животиња.

Развијање правилног односа према биљном и животињском свијету.

Уочавање међусобних односа у животињском свијету (ланац исхране).

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - набраја дијелове биљака; - објашњава шта је потребно да би биљке расле, чиме се хране; - описује основне функције дијелова биљке; - наводи и описује неке од начине размножавања биљака; - описује разлике: зељасте/дрвенасте биљке, листопадно/зимзелено дрвеће; - описује промјене на биљкама које се дешавају смјеном годишњих доба; - набраја значај биљака за човјека; - активно његује биљке (процедура садње, припрема земљишта, залијевање, прихрана, потребно вријеме да би биљка нарасла); - описује намјену пластеника и стакленика; - објашњава разлике између домаћих и дивљих животиња; - именује домаће животиње, описује њихов изглед, начин живота, исхрану и користи/опасности за човјека; - наводи сличности и разлике између домаћих животиња; - групише домаће животиње према особинама; - описује начин исхране домаћих животиња; 	<ul style="list-style-type: none"> • Биљке (обиљежја и промјене) • Раст и размножавање биљака • Обиљежја животиња • Спољашња грађа тијела домаћих животиња • Користи од домаћих животиња • Домаће животиње

<ul style="list-style-type: none"> - описује ланац исхране код дивљих животиња; - објашњава начине размножавања домаћих животиња; - објашњава значај домаћих животиња за исхрану човјека; - наводи значај домаћих животиња за израду одјеће и обуће; - описује како домаће животиње помажу човјеку у раду; - описује улогу домаћих животиња у разоноди и дружењу са човјеком. 	
Наставна тема 6 : Материјали и кретање (9 часова)	
<p>Посебни циљеви: Идентификовање различитих врста метеријала, њихових особина и промјена којима су подложни. Стицање знања о кретањима тијела.</p>	
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - описује/демонстрира различите начине и врсте кретања; - препознаје кретање тијела, именује га и имитира; - уочава отпор који се јавља при кретању тијела по површини другог тијела, кроз воду и ваздух; - увиђа да на брзину кретања утичу тежина и величина; - зна да постоје природни и вјештачки извори свјетлости, наводи примјер; - именује 3 агрегатна стања материјала: чврсто, течност и/или гасовито; - описује када/како се производи звук; - описује од чега су направљени предмети из његове околине (дрво, стакло, пластика, платно); - уочава да се материјали мијењају (истезање, загријавање, савијање, скупљање); - разликује материјале. 	<ul style="list-style-type: none"> • Кретање и облици кретања • Кретање и отпор • Звук • Извори свјетлости • Три стања материјала • Материјали и њихове особине • Повратне и неповратне промјене материјала
Наставна тема 7: Комуникација и медији (9 часова)	
<p>Посебни циљеви: Упознавање средстава комуникације, врсте медија и њихових предности и мана.</p>	

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - увиђа да људи међусобно комуницирају, дијеле информације, рјешавају проблеме; - набраја дјечија права и именује организацију за заштиту дјечијих права; - наводи разлику између насилне и ненасилне комуникације; - описује начине на које можемо да комуницирамо (усмено, писмено, гестовно); - набраја средства индивидуалне комуникације која је до сад користио; - описује остала средства комуникације, индивидуалне и масовне; - пише и шаље писмо, разгледницу; - описује који вид комуникације је брз а који спор, који је јефтин а који скуп; - наводи евентуалне опасности дигиталних медија; - зна да треба да јави наставнику или родитељу уколико се сусретне са непријатним садржајем у дигиталном окружењу. 	<ul style="list-style-type: none"> • Заједничко живљење • Комуникација међу људима • Средства комуникације • Врсте медија • Традиционални и савремени масовни медији • Сигурно кориштење медија • Медијски садржај-позитивни и негативни утицаји

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ НАСТАВНИМ ПРЕДМЕТИМА

Наставни програм за предмет Моја околина у четвртном разреду у корелацији је са одређеним темама (исходима и садржајима) наставних предмета: Српски језик, Ликовна култура, Музичка култура, Физичко и здравствено васпитање, Математика, Васпитни рад у одјелењској заједници.

НАПОМЕНЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА

Неопходно је поновити наставно градиво из претходног разреда да би се утврдило који ниво знања и вјештина су ученици савладали. квалитетна иницијална процјена као основ за планирање и програмирање рада. Циљеви и исходи учења овог програма дефинисани су у складу са општим карактеристикама и специфичностима ученика са лаким оштећењем интелектуалног функционисања, док су садржаји (наставне теме) у значајној мјери усклађене са наставним програмима за дјецу типичног развоја.

Предложен број часова за наставне теме понуђен је оквирно и могуће га је мијењати у складу са образовним потребама ученика. Потребно је планирати довољан број часова за понављање и увјежбавање.

У раду са ученицима што више користити методе демонстације и илустрације. Користити различите дидактичке материјале, апликације и мултимедијална наставна средства. Наставно градиво повезати са очигледним, практичним примјерима из свакодневног живота како би било што разумљивије ученицима са лаким оштећењем интелектуалног функционисања. Кад год је могуће практиковати амбијентално учење. У сврху оцјењивања

користити различите технике: усмена провјера знања, писмена провјера знања, портфолио, практичан рад, демонстрација наученог. Ученике (и њихове родитеље) потребно је упознати са техникама и критеријумима оцјењивања.